Sammbo kulol

Wadiino e leydi goodom 6ii-amiiru na wi'ee Sammbo. Sammbo na laatii jokolle lobbo dey kulol hadata dum do daroo: duum wadi ko banndiraa6e makko noddiri mo Sambo kulol.

Nden le yo jamaanu konuuji. Wadataa jeddiire maa lewru tawee tubal fiyaaka. Jokolle fu na anndi ko jey gollude so tubal fiyaama. Mono fu doggantaana labbo maa takubaahi maa wawaade. Yim6e fu tawondira gada wuro sabu nanudo tubal fu na anndi maa wuro honetee maa kono oorata.

Sammbo men kay nde nani tubal fu, dogga naata ley suudu innum, fukkoo dow leeso, suddoo gude ni na saja kulol. Nyanndem kay non o fukkortoo faa naange saama.

Joodii faa Sammbo yoni dewgal. Inniiko e baakiiko fu na anndi semteende du warii sabu 6ii-amiiru so rewii faa dewlii fu, kam jey ardaade konu. Suka debbo yamaado laato dey Sammbo fu jaabo: "Mido yidi dey mi suusaa, mi waawaa noddireede dey kulol."

Suka debbo na wi'ee Aysatu, kam tan wi'i Sammbo tan hedinoo, so wanaa Sammbo, gooto fu dewlataa mo. Nando fu wi'a: "Aysata, a haaŋaama, a 6uytii dawla maa." Dewgal wadaa. Sammbo Amiiru 6aŋi Aysatu. Aysatu na miila ke Sammbo waylake, na laa-

ıi ke Sammbo Suusataa doggute yeesom so tubal fi-
ıma.

Nyannde goodom Sammbo fini, lootii, waddanaa
maari. Do o fuddi fummugol don tubal fiyaa. Aysatu
wonnoo yaasin; o naati suudu fa o ndaara noy
iiko lalindortoo fa naatowa konu. O tawi Sammbo
wadii ko woowno. Hewtii dow leeso, fukkake,
ldake, na diwna. O memi fa Sammbo ummoo ni o
ınki. O tawi nakkan nakkataa ni o taaditii gudde
kko, o bornii saayooji Sammbo, o duhii sarra
udum, o mellii lefol muudum, o hooyi takubaahi
udum e wawaade muudum. O deki kirke dow puccu
udum, o suddi yeeso makko tekkere ta gere makko
ıditee, o ŋeecii puccu yaade konu.

Aysatu artii yim6e fu hawrude honoo6e wuro.
ddii yim6e na yamondira: "Moy won o ? Puccu yaa
cu Sammbo; kaddule du kaddule Sammbo; hey!
ımbo ni koy! Ndaaree haynde! Sammbo artake
ı6e fu e konu! Ndaaree no e tayirta ko'e yim6e!
aaree no o tipportoo labbo! Ndaaree no o ruttortoo!
ımbo amiiru! Sammbo amiiru!" Yim6e naati e wal-
e mo.

Illa naange saamay ni Aysatu e walliißem ndiiwi
oo6e. Yim6e paamay ke wanaa Sammbo. De,
iru kay na sikkitiri! Joodorii non faa konuuji tati
ttii fu Aysatu na wada no wadannoo. Sammbo du

na wadaa ko woowunoo. Yimɓe fu laamni ke Sammbo nattii worɓe, laatake cuuso, laatake wanngaari konu. Amiiru du siinii say itta kumpa muudum nyannde konu nayaɓu wadowi.

Nde honooɓe kippinoo wuro faa ndiiwaa fu, amiiru hewtii mbi'aado kam won Sammbo, wi'i suddi-tan hoore makko fa anndita mo. O difii tan laɓi ɗeedi mo busal. O ŋeccii puccu makko doggi wartiri mo ɓaade. Amiiru heɓaay annditidde mo. Aysatu naati suudu, umini Sammbo, holli barmere muudum. O wi'i: "Sammbo, paamaa, no nawnorii-mi nih, mi waawaa wadɗagol puccu gadin; si kono wadii fu njiitaa no ngadɗaa; si a yehii an anndi, si a yehay an anndi!" Sammbo na murii. Aysatu naati e sawrugol busal mum.

SEDELAN
Service d'Edition en Langues Nationales
Koudougou, Burkina Faso
2006

Ni Aysatu e Sammbo na ngondi. Buray nyalaade tati ni konu ummii. Tubal fiyaa. Sammbo doggani lee-so. Aysatu wi'i:"Wanaa hannden kay!" Aysatu nanngi mo, ɓorni mo kaddule makko, wadɗini mo puccu, watti takubaahi e wawaade e junngo makko, fi puccu makko de wi'i: "Si a maayowan ni maayowaa." Puccu wurto-dii e Sammbo men, fonndodii mo konu. Nde yimɓe njiinoo Sammbo fu, keddi na kiiɓa "Sammbo! Sammbo o!" Be anndaa ke Sammbo kay nanntaa ko ɓe mbi'ata. Sammbo ŋadu dow puccu tan na omti hunnduko, na hedii maayde.

Konuujo hooreejo buunyii Sammbo yawa ɗum labbo. Alla wadi laɓi Sammbo yuwi mo. Jilla o yottaa-ki ɗum tan o saami. Sammbo wi'i ndaaree haaynde, ja-kan mi maayirtaa ni! Sammbo heddii na wifoo laɓi, na tayɓa ko'e, na hiiɓa, na fernira yimɓe puccu muudum. Nyanndem Sammbo tan wari feccere kunu ngun fu. Nde Sammbo hootunu ɓaadem fu salii tubal deyyataa. To yuuruɗaa e wuru fu Sammbo tann jammetee.

Nde jemma warno fu amiiru noddi Sammbo, in-na Sammbo e Aysatu. O wi'i: "Mi faamii huunde wooteere hannden. Yidde woni nafakka; yidde Sam-mbo wadi faa Aysatu nafi Sammbo, nafi kam, nafi wuro. Sammbo laatake cuuso, wuro heɓii jaɓɓotoodo ɗum, min du mi hebii donoo kam nyannde Alla muuyi e am. yuude hannden, nder wuro ngo, debbo fu dew-lataake mo yidaa.

Tijjaani Ba

Taali men Burkina

Moyyindo Taali :
Iisaa Alahaji Jibiliira Jallo

- Conte 10 -

Haala girben am mbeelka

SEDELAN
Service d'Edition en Langues Nationales
Koudougou, Burkina Faso
2009

Voir aussi
dans BurkinaDoc de Mil'Ecole : Textes en Fulfulde

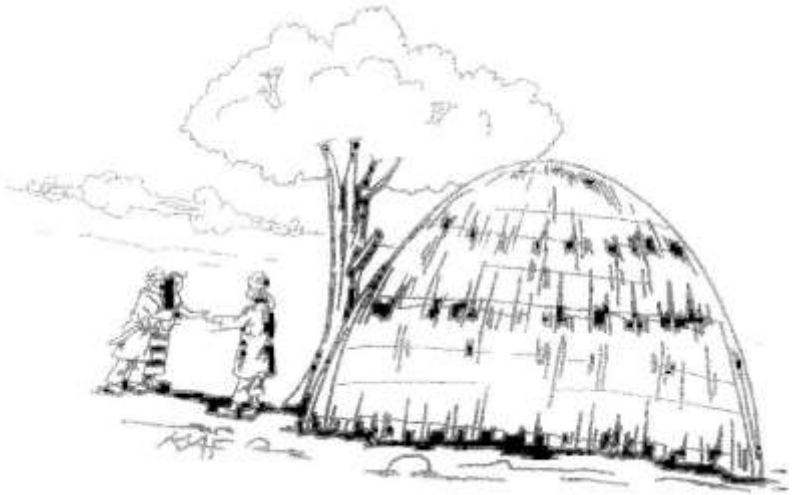

Goɗɗo rimunoo ɓingel mun lobbel; ɓinngel mum deel lobbel sanne, sanne. Eeti ɗum. So na o yaha luumo o yoppida ɗum e gonngel. Wari sukkaaɓe worɓe tato tawi ɓe ɗoon. Be njottinoo ni ɓe mbii waɗii cuk-kalal lobbel! Ni gooto wi'i aan ɗume o lebdi maa ? O jaabii o wi'i leeɓaanaa tawee yo o deekam. Gooto oo duu wi'i miin kaa leeɓaanaa tawee yo o minyam. Oo du wi'i min kaa laɓɓi o lebdani kam. Ni ɓe taaɓii faa ɓe mbondii.

Gooto wi'i yeggitii laɓɓim. Ni ɗiɗaɓo o, wi'i nanii laɓi am mi hokkete. Ni ɓe taaɓii na ɓe njahaa. Ni o wi'i mi yeggitii kufune am. O wi'i nani huuneere am

mi hokkete. Be taaɓii na ɓe njaha. O wi'i mi yeggitii yonki am. O wi'i yahu addoy kee yonki kaa mii waawaa hokkude ma.

Nde o ruudinoo fu, o hirsi Girben mbeela. Nde inniyo o, waarno fu wi'i:

Moy juuloowo, moy janngoowo
Warani kam Girben mbeela
Banta ngitoy kosam regga
Jala-jala pette nyaara

Cukkalel deel ngel wi'i sukkaaɓe woorɓe tato ngarnoo ɗoo dey, kamɓoy kiirsi o, dey taaɓii. Heddii o taaɓii o jooɗowii e daandee weendu.

Mo o haccii na waraa fu so yottoke ni o wi'a:

Moy ɓii-njuuloowo
Moy ɓii-njanngoowoo
Warani ma Girbel mbeela
Banta ngitoy kosam wubba
Jala-jala pette nyaaraa.

Faa wari o tukki sukka gorko o. O wi'i ɗum:

Moy ɓii-njuuloowo
Moy ɓii-njanngoowoo
Warani kam Girbel mbeela
Banta ngitoy kosam wubba
Jala-jala pette nyaaraa.

Oon jaabii o:

Miin njuuloowo
Miin njanngoowoo
Warani kam Girbel mbeela
Banta ngitoy kosam wubba
Jala-jala pette nyaaraa.

Inna Girbel wi'i suka gorko mbiiɗo kam wari Girbel o, ɓaŋata ɗum. Heddii ɓaŋi o, hondi. Nde hondunoo fu, jakka muuyaana warde o. Ndee hiirunoo jemmaa fu, o acci faa ɗaanii, o tayyi hoorem o watti conndi o talli, o talli o yaarani inna suka gorko. Kam du adi hokki taaniragel mum loppa. Enndi unde waaway.Yehi hokkitowi dey, wi'i maama, mi waaway. O wi'i laamɗo hellii suudu maa ngel lamaluɓen. Unu ni aan kay. Nde niladaa fu a jaɓataa. O enndi gasin, o waaway. Maamiigel ummii teeti cobbal mum. Yehi wooru. Nde loppunoo ni gite juppitii. O ndaarnoo ni o tawi yo gite ɓiiko.

Duum du, hollataana ke ko ngaɗɗaa fu, yo hoore maa ngaɗɗaa.

Tijjaani Ba

Taali men Burkina

Moyyindo Taali :
Iisaa Alahaji Jibiliira Jallo

- Conte 11 -

Soso misinanam

SEDELAN
Service d'Edition en Langues Nationales
Koudougou, Burkina Faso
2009

Voir aussi
dans BurkinaDoc de Mil'Ecole : Textes en Fulfulde

Goɗɗo faa hannde marnoo baalim e baali kaananke ngendi. Nde ɗi ndimi fu yo o sonnan. Mbaala neewa gomma tawaa ɗoon. Kam kaa yiiti hakkillo. Wi'i kam, so rimii jon fu, resan ley ladde. Heddii rimunoo ni resi ley waande. Nga durowii subaka ni nga yotto nga wi'a:

Soso misinanam
Susubinde musinanam
Baali ndaɗii kam
Baali jooro ndaɗii kam
Jooro fiyan kam
Fiira kam cawel celli
Ja6bitoroo nano e nyaamo
Aarr baalel waar musin.
Ni 6ii-mbaala ngaan wara wurto musina ni o durowa.

O jannyii gasin ni o wi'a noon:

Soso misinanam
Susubinde musinanam
Baali ndaɗii kam
Baali jooro ndaɗii kam

Jooro fiyan kam
Fiira kam cawel celli
Ja6bitoroo nano e nyaamo
Aarr baalel waar musin.
Ni 6ii-mbaala ngaan wara wurto musina ni o durowa.

Jaka leyndu moggoken. Nde o dillunoo ni leyndu wari wi'i:

Soso misinanam
Susubinde musinanam
Baali ndadii kam
Baali jooro ndadii kam
Jooro fiyan kam
Fiira kam cawel celli
Ja6bitoroo nano e nyaamo
Aarr baalel waar musin.
Ni 6ii-mbaala ngaan wara wurto musina ni o durowa.

Baalel wurtinoo ha musina ni leyndu modidum. Modunoo ni taa6ii dilli. Ni mbaala durowi jannyi; yottinoo ni wi'i:

Soso musinanam,
Susubindee musinanam,

Baali ndaadii kam,
Baali jooro ndaadii kam,
Jooro fiyan kam,
Fiira kam cawel celli,
Ja6bitoroo namo e nyaamo,
Aarr baalel war musin.

Tawi 6ii-mbaala addaama hoo! Alla dannu en sarli leengaa.

Tijjaani Ba

Taali men Burkina

Moyyindo Taali :
Iisaa Alahaji Jibiliira Jallo

- Conte 12 -

Debbo cennditiiɗo

SEDELAN
Service d'Edition en Langues Nationales
Koudougou, Burkina Faso
2009

Voir aussi
dans BurkinaDoc de Mil'Ecole : Textes en Fulfulde

Debbo wonnoo, dey maraanaa baali, be'i e coppe. Goriiko jogaaki fay gootum. O wi'i goorko o, kee kanko kaa o heddataako hakkunde yimɓe. So wanaa o joodoo ley laddee. Goorko o, sallii. O joggii goorko faa wari jaɓi.

Heddii ɓe kooti ladde. Be njoodowii toon. Be tawaa toon faa nyannde gom woɓɓe puɗɗi ni ngara ɗo maɓɓe nyalooma. Jon kaa o tawi wannaa tagaaɓe. Kam kaa fini nyande gom haɓɓi gineejim wi'i debbo o, so a hootan kaa heɓina faa kooten, so a hontataa du, min kaa mi hootii. Debbo o, wi'i o yaha o yoppida ɗum kam kaa baalim, be'im e coffem. Heyɗi ɗum ko faddoo.

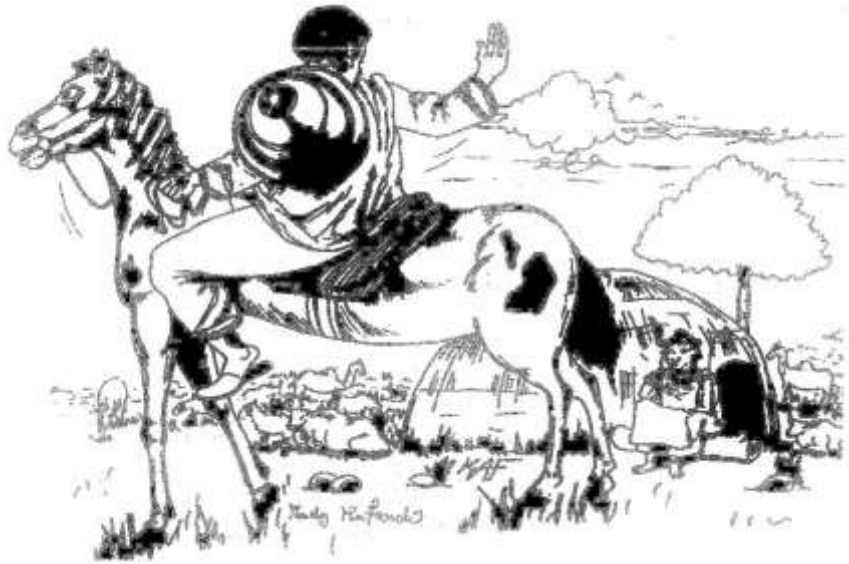

So weeti, ni bonneeji ladde ngara nyallida e makko. Ngari mbii ngaran ɓe kiiraa. O wi'i ɓe ngara ke kanko du o heɓɓan ɓe o hirda. So o heɓii ni na o yidi. Jon kaa hiirnoo ni ɓe ngari. Jaka dammucce ɗe, na anndi ke wanaa tagaaɓe. Be ngarnoo fu, ɓe mbi'i kiirii jam.

Heddii baali mbi'i debbo o, hiiray ɗo. Debbo jom sawru kummbaldu linngilimti linngilim, ni ɓe nduudii. Weeti. Wennoo ni o yehi weendu. O yahunoo weendu ni o haawri ɓe. Be mbii min ngarii dey min tawayma. Baali maa mbi'i a walaa ɗoon.

O wartunoo ni o naŋŋii baali mawɗi o sonnii. O yoppi ɓiɓɓe mumɓɓoy. Hirnoo ni ɓe ngari, ɓe njottinoo ni ɓe mbi'i kiirii jam. Ni ɓiɓɓe baali mbi'i: "Debbo koo hiiray gaa, debbo jom sawru kummbaldu linngilimti linngilim. Heddii ɓe nduudii.

Be mduudinoo fu weeti. Watti o ye'hi weendu o hawroy bonneeji ɗii gasin. Be mbi'i ɓe ngarii dey ɓiɓɓe baali ɗi mbi'i a walaa ɗoon. O nanngi ɓiɓɓc baali o sonni. O wi'i so hiirii hande ni ngaron. Hiirnoo ni ɓe ngari. ɓe mbi'i kiirii jam. Be'i ɗi, mbi'i debbo koo hiiray ɗoo; debbo jom sawru kummbaldu linngilimti linngilim; heddii ɓe nduudii.

Wennoo ni ɓe kawri debbo; ɓe mbi'i min ngarii dey be'i maa mbi'i a walaa ɗoon dey min nduudii. Deɓɓo o, wi'i weetii ni ngaron. Wennoo ni o nanngi be'i makko o sonni. Hiirnoo ni ɓe njehi, ɓe kiirni jam; ni ɓiɓɓe be'i makko mbi'i debbo koo hiiray ɗo. Debbo jom sawru kummbaldu linngilimti linngilim; ni ɓe nduudii.

Wennoo ni ɓe kawri debbo; ɓe mbi'i min ngarii dey ɓiɓɓe be'i maa mbii a walaa ɗoon dey min nduudii. Debbo o, wi'i weetii ni ngaron. Wennoo ni o nanngi ɓiɓɓe be'i makko o sonni.

Hiirno ni ɓe njehi, ɓe kiirni jam. Ni coppi makko mbi'i debbo koo hiiray ɗo. Debbo jom sawru kummbaldu linngilimti linngilim; ni ɓe nduudii. Wennoo ni ɓe kawri debbo; ɓe mbi'i min ngarii dey coppe maa mbii a walaa ɗoon dey min nduudii. Debbo o wi'i weetii ni ngaron. Wennoo ni o nanngi coppe makko o hirsi.

Hiiri. Be ngari ɓe mbi'i kiirii jam; ɓe ɓadii ni o ummii o nooti. Jon kaa ɓe ndaɗɗi sekko na ɓe kiiraa. Bonneeji ngari mbi'i en taalondira. Be puɗɗi na ɓe taalondira ɗoo ni mawndu ndu wari wi'i: "Miin joggel, oo to wi'i aan koyngel." Niini yaa, min joggel aan koyngel, ni ɓe karii debbo.

So a wi'ii a yiɗɗaa yimɓe fu, hoore maa woonnoo a yiɗɗaa.

Tijjaani Ba

Taali men Burkina

Moyyindo Taali :
Iisaa Alahaji Jibiliira Jallo

- Conte 13 -

Sammbo cuusu

SEDELAN
Service d'Edition en Langues Nationales
Koudougou, Burkina Faso
2009

Voir aussi
dans BurkinaDoc de Mil'Ecole : Textes en Fulfulde

Gorko gomma wonnoo na wi'ee Sammbo Cuusu. Sukka debbo makko du na wonii e ngendi mboɗɗundi. Debbo o, wi'ataakenaa Aysata Arba. Wari nyande gomma kanko e koddo makko ɓe njaadi toon. Be njaanoo fu ɓe tawi sukka debbo o, luumo wuro mumɓoy. O wi'i sukka debbo o, hanndee kaa na mi yiɗɗi njiiden.

Sukka debbo oon hokki Sammbo cuusu nok-kuure. O wi'i gorgal wuro muɓoy ɓokki makki woni ɗoon na wondi e luuro; ɓe kawran ɗoon. Nde rewnoo faa jenngi seeɗaa fu, yoonde nangi nano nangi nyaamo, toɓi kaddi ko waawi fu.

Wawtu oon, nokku yo heewu dawaaɗi ladde. Sukka debbo oon du wari yehi toon, ɓokki toon. O wari o naati ley luuro ɓokki toon imo doomi sukka gorko oon. Jakka ladeeru rimmi ley luuro ɓokki ɗoon. O lutti bogo gooto na o joodii. Laddeeru nduu du, ko rimi ɗum, ɓiɓɓem nyaamataa fu goɗɗum so wanaa teewu ɓii-Aadama.

Laddeeru wari warti waancule muuɗum tawi imo joodii ɗoon. Laddeeru yami ɗume foti wannude ma nih. O wi'i so ngoongaa ni hakkunde makko e yigoo; amaanu ɓe ngaddunoo faa ɓe kawra ɗo dey, ɗuum waddi kam dey mi yi'ay ɗum tay. O yami toy ɗum

wonni. O wi'i ndii to ngendi. O holli ɗum inde ngendi ndiin.

Laddeeru ndu wi'i gaɗa ni a bonnay aadi a waɗɗii o ammaanu ni en andan aadi. Mi adete mi yaara toon. So ni a yehi, welo-welo hakkunde maa e gorko waɗowi a haali ke miin addi ma waddi fu, dow ɗo kaalataa ɗoon maayataa. Nokku fu ɗo uffowaɗaa mi waran mi utee mi hokke ɓiɓɓe am.

O wi'i ndelle o bonnataa aadi ammaanu. Laddeeru ndu, turii. O waɗɗii ndu. Joggii o faa ɓe camndii suudu sukka goorko; o heddii o fitti o tirgitii o naati suudu sukka gorko. O yãmi o, noy ni ngaɗɗaa dey warɗaa ɗo, koyɗe maa ngaɗay looppe.

O jaɓay haalde. Sukka gorko wi'i joonin kaa a jammbi kam. O wi'i ammaanu hakkude men o, mi haalante, ɗum minnyantaa kam jam. Laddeeru addi kam waddi dey ndu wi'aanaa so mi haali fu, ɗum minnyantaa kam jam. Dow ɗo o haali ɗoon ni o heddii o maayi; ɗo o waayi ɗoon ni heddii sukka gorko makko e koddo muuɗum ummii ɓe mbasani o, ɓe mooɓi o. Dow to ɓe mooɓi o ɗo ni laddeeru ndu yottii tawi sukka gorko o na darodii e jogolam ni hawri e laddeeru ndu, heddii wari ndu.

Heddii Allaa du e bawɗe muuɗum sukka debbo oon du yũuti. Nih ɗum yaari.

Tijjaani Ba